

De mythe van onbelemmerde toegang tot internet

Column Nico van Eijk

Het begrip netwerkneutraliteit is definitief over komen waaien uit de Verenigde Staten en heeft nu vaste voet aan land gezet in Europa. In nieuwe EU-richtlijnen staat namelijk te lezen dat eindgebruikers toepassingen en diensten van hun keuze moeten kunnen gebruiken. Daarmee wordt bedoeld dat zij onbelemmerd toegang moeten hebben tot internet. Mocht die toegang worden belemmerd dan kunnen er regels worden gesteld.

Maar wat is volgens de EU nu precies 'onbelemmerde toegang tot internet'? *Niet* het voorkomen van verlaging van het kwaliteitsniveau van diensten of het voorkomen van belemmeringen of vertragingen. Met deze vage bewoordingen wordt bedoeld dat spamverkeer mag worden tegengehouden of dat er aan 'netwerkmanagement' mag worden gedaan. Het voorrang verlenen aan veel gevraagde informatie kan een vorm van netwerkmanagement zijn. Dit soort activiteiten worden gezien als slechts technische maatregelen.

Dit klinkt mooi neutraal, maar is het natuurlijk niet. Wat de overheid als spam beschouwt, kan voor de eindgebruiker interessante informatie zijn. Ik ben absoluut geen voorstander van het openzetten van de spamsluizen, maar zeggen dat het weren van spam geen inbreuk is op netwerkneutraliteit gaat mij te ver. Evenmin bestaat er zoiets als het op puur technische gronden voorrang verlenen aan veelge-

vraagde informatie. Dat is misschien nuttig voor netwerkaanbieders die hun capaciteit optimaal willen managen, maar de consequentie is wel dat veelgevraagde informatie nog vaker wordt gevraagd (immers, die informatie arriveert sneller) en dat niche-informatie, die misschien veel informatiever is, nog minder geraadpleegd wordt.

Onbelemmerde toegang tot internet, oftewel netwerkneutraliteit, is niet terug te brengen tot wat technische uitgangspunten, maar is een veelomvattend vraagstuk. Er moet naar ieder aspect van de waardeketen worden gekeken om te bepalen of er onbelemmerde toegang is. Dat begint al bij het begin: de aanbieder van informatie. Die maakt allerlei keuzes over hoe zijn informatie beschikbaar wordt gesteld op internet. Dat kunnen inhoudelijke keuzes zijn, maar ook keuzes met betrekking tot de aansluiting op internet, meer in het bijzonder de beschikbare bandbreedte. Verder volgens wordt er een lange weg afgelegd langs tussenpersonen die ieder wat kunnen toevoegen of manipuleren. Een isp kan belang hebben bij bepaalde diensten en die voorrang verlenen (bijvoorbeeld omdat voor – snelle – toegang tot de eindgebruikers wordt betaald). Diensten kunnen zelfs worden gefilterd en nooit de eindgebruiker bereiken.

Maar ook buiten de zuiver technische partijen die het verkeer faciliteren tussen informatie-aanbieders en eindgebruikers,

zijn vele marktpartijen actief die de onbelemmerde toegang tot internet beïnvloeden. Over zoekmachines is al veel gezegd en het is duidelijk dat zij een prominente rol vervullen bij het vinden van informatie op internet. Enerzijds bevorderen zij onbelemmerde toegang, anderzijds is hun positie ook in het geding wanneer het gaat om het minder of niet vindbaar zijn informatie.

En dan zijn er nog de hardwareleveranciers. Niet zolang geleden was er de nodige commotie rond T-Mobile en de iPhone. T-Mobile zou Skype-verkeer voor iPhone-bezitters niet toestaan. Niets bleek minder waar. Niet T-Mobile was het probleem, maar Apple, dat Skype verbood om zijn iPhone-software ook geschikt te maken voor communicatie via mobiele netwerken. Althans, zo luidde de officiële versie. De iPhone is niet het enige randapparaat dat de onbelemmerde toegang tot internet beïnvloedt. Intelligente tv-toestellen zijn een recenter voorbeeld. De nieuwste generatie led-tv's geeft toegang tot internet, maar het is wel de maker van het toestel die bepaalt welke diensten bereikbaar zijn. Op mijn tv zijn dat onder meer YouTube, Flickr en Buienradar, maar RTL of Uitzendinggemist weer niet.

Onbelemmerde toegang tot internet heeft nooit bestaan en zal ook wel een mythe blijven. Toch goed dat we het er over hebben, want voor je het weet wordt het nog minder dan het al is.